

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Cultureel Erfgoed
voltijd

Amsterdamse Hogeschool
voor de Kunsten

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Cultureel Erfgoed
voltijd

Amsterdamse Hogeschool
voor de Kunsten

CROHO nr. 34735

Hobéon Certificering

Datum

1 oktober 2013

Auditteam

W.L.M. Blomen (voorzitter)

L.J.B. Schenk

Dr. M.E. Halbertsma

Drs. A.A. van der Zee

A. Spanhaak BA (student)

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I	Scoretabel	31
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	33
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	35
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	36
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	40
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	42

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
status instelling	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Instellingstoets moest ten tijde van de audit nog plaatsvinden
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Cultureel Erfgoed
registratienummer croho	34735
domein/sector croho	Taal en cultuur
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	bachelor
graad en titel	Bachelor of Cultural Heritage
aantal studiepunten (ec's)	240 EC
afstudeerrichtingen	niet van toepassing
onderwijsvorm ¹	Competentiegericht leren
locatie	Amsterdam
variant	voltijd
relevant lectoraat	Cultureel Erfgoed
datum audit / opleidingsbeoordeling	22 mei 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens hbo-bacheloropleiding Cultureel Erfgoed, voltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	124	140	187	173	162	160
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	30%	33%	43%	36%	37%	nnb
uit de hoofdfase				2005	2006	2007
▪ voltijd ⁴				13%	6%	16%
rendement (percentage) ⁵				2005	2006	2007
voltijd				73%	73%	69%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			30		18,8	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			6%	87%	7%	
docent-student ratio ⁷						
▪ voltijd			1:23			
contacturen (aantal) ⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			14	8*	13	2**

Contacturen: het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacturen uitgaande van 40 lesweken. Een contactuur is een onderwijsuur waarbij de docent fysiek aanwezig is. Tijd voor zelfstudie, stages en onbegeleide tijd voor het afstudeeronderzoek en de scriptie behoren niet tot de contacttijd.

- * de helft van het jaar is gevuld met stage. Tijdens de stage zijn er vijf terugkomdagen en een buitenlandse studiereis.
- ** het hele jaar is gevuld met de afstudeerstage en het afstudeeronderzoek. Tijdens het jaar zijn enkele terugkomdagen ingeroosterd.

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelor diploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding Cultureel Erfgoed van de Reinwardt Academie, onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, leidt professionals op hbo-bachelorniveau op die vanuit een onderzoekende en ondernemende houding een betekenisvolle bijdrage leveren aan ontstaan van en omgang met erfgoed. De afgestudeerden komen terecht in uitvoerende, coördinerende en leidinggevende functies in vele sectoren van cultureel erfgoed en verwante terreinen, zoals musea, galleries, archieven, landschapsbeheerders, veilinghuizen, tentoonstellingsbedrijven, culturele- en adviesbureaus.

1. Beoogde eindkwalificaties: goed

De hbo-bacheloropleiding Cultureel Erfgoed is uniek in Nederland. Voor het formuleren van de eindkwalificaties heeft de opleiding nauw overlegd met het (inter)nationale erfgoedveld. De opleiding heeft een vijftal startcompetenties voor de erfgoedprofessional opgesteld en een aantal meer algemene persoonlijke professionele kwaliteiten geformuleerd die de student moet ontwikkelen. Deze competenties zijn helder en aantoonbaar op bachelorniveau geformuleerd en nader uitgewerkt in deelcompetenties. Daarnaast heeft de opleiding in een 'kritische reflectie' en een 'body of knowledge' separaat beschreven welke kennis en welk inzicht de student moet verwerven. De opleiding is bezig deze body of knowledge verder te expliciteren in cahiers. De opleiding zorgt ervoor dat de competenties en de body of knowledge aansluiten bij de behoefte vanuit het (inter)nationale veld en heeft hierover regelmatig overleg. De opleiding benut haar eigen netwerk daarvoor optimaal. De Commissie van Advies, waarin sleutelfiguren vanuit het brede erfgoedveld zitting hebben, en ook de vele stage-instellingen, beroepsverenigingen, andere nationale- en internationale netwerken en alumni gebruikt de opleiding als belangrijke informatiebronnen. De opleiding speelt ook snel en adequaat in op veranderingen in het werkveld en zorgt als kleine opleiding dat zij voor nieuwe ontwikkelingen telkens een passende oplossing vindt. Het auditteam constateert verheugd, dat het 'beroep' van erfgoedprofessional aan het ontstaan is.

Op grond van bovenstaande acht het auditteam een oordeel 'goed' zeker op zijn plaats.

2. Onderwijsleeromgeving: goed

De opleiding beschikt over een toegewijd, enthousiast en bekwaam docententeam. De docenten zorgen samen voor een breed en samenhangend programma met blokken, thema's en verticale leerlijnen en een harmonische leeromgeving. Veel docenten zijn nog werkzaam in het erfgoedveld en alle docenten beschikken over een uitgebreid (inter)nationaal netwerk. Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten en over hun kennis van een brede variatie aan onderwerpen uit de beroepspraktijk. De studenten zijn lovend over de praktijkervaring van hun docenten, de ervaring die zij terugzien en horen in de lessen. Ze krijgen via hun docenten een brede blik en worden daardoor ook zelf breed inzetbaar in het toekomstige werkveld.

De opleiding heeft een goede vorm gevonden voor het brede programma dat zij biedt: een groot generiek deel (de major) dat alle studenten moeten volgen met daarnaast in de hogere leerjaren ruimte voor individuele invulling via een minor, de stageplaats, vrije studieruimte en het afstudeeronderzoek. De studenten kunnen door dit programma te volgen, de vereiste startcompetenties ontwikkelen.

Studenten, alumni en werkveld zijn tevreden over het geboden programma. De alumni, die (aspecten van) educatie, marketing en management hadden gemist in de opleiding, zagen dat deze onderwerpen nu in het programma zijn opgenomen.

Sterke onderdelen in het programma zijn de beroepsgerichtheid, de projecten die studenten uitvoeren in opdracht van het werkveld en de internationale oriëntatie met de drie verplichte buitenlandexcursies naar Parijs, Berlijn en Londen en het gebruik van internationale vakliteratuur.

Sterk is ook dat de opleiding zich flexibel en wendbaar opstelt en in het snel veranderende werkveld een vooraanstaande rol speelt door niet af te wachten, maar zelf initiatieven te nemen bij de vernieuwing van het onderwijs en het beroep.

Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het uitvoeren onderzoek heeft evenwel nog aandacht. De onderzoekslijn die de opleiding nu heeft opgezet zal hieraan zeker bijdragen. Ook de intervisie tussen begeleiders en beoordelaars van het afstudeerwerk over de eisen en bevindingen is nog een belangrijk aandachtspunt. Daarmee is de opleiding inmiddels gestart.

De opleiding zorgt er o.a. met de studieloopbaanbegeleiding voor dat de studievoortgang optimaal kan verlopen. De studenten zijn hier over het algemeen tevreden over. Alleen de begeleiding bij het afstuderen heeft nog aandacht.

Het auditteam onderschrijft het standpunt van de opleiding dat studenten het onderzoek zelfstandig moeten kunnen uitvoeren, maar acht het belangrijk dat de opleiding oog blijft houden voor knelpunten die de studenten kunnen ervaren.

De opleiding beschikt over mooie voorzieningen. De aparte etages (studentdomeinen) voor elk cohort zijn heel praktisch ingericht met enkele leslokalen en daarnaast een grote open ruimte met ronde groepstafels waaraan studenten kunnen (samen)werken en waar docenten kunnen langskomen voor ondersteuning. Blackboard is nu goed en naar tevredenheid gestructureerd. Over de roostering waren de studenten nog niet tevreden, maar daar heeft de opleiding inmiddels een oplossing voor gevonden.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel, dat de opleiding voor standaard 2 een oordeel 'goed' verdient. Dat de implementatie van de onderzoekslijn nog niet is afgerond en de begeleiding bij afstuderen nog aandacht heeft, weegt voor het auditteam niet zo zwaar dat dit het oordeel 'goed' in de weg staat.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: voldoende

De opleiding heeft veel aandacht besteed aan het verbeteren en borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en besteedt daar nog steeds aandacht aan. De opleiding zorgt op een adequate wijze voor een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier van toetsen en beoordelen met o.a. een brede verantwoordelijkheid bij het opstellen van toetsen en het formuleren van rubrics, het scheiden van begeleiden en beoordelen en het betrekken van externen bij het beoordelen van het afstuderen.

De opleiding hanteert ook een adequate mix van toetsen om te kunnen beoordelen of de student de vereiste competenties op het gewenste niveau heeft bereikt: een majorblok van 15 EC wordt bijvoorbeeld altijd afgesloten met één beroepsproduct, twee of drie kennistoetsen en twee of drie prestaties.

De examencommissie speelt een belangrijke rol in de organisatie en coördinatie van de tentamens en examens. Leden van de commissie houden als voorzitter/beoordelaar bij de eindexamens zicht op het gerealiseerde niveau.

Het auditteam is van oordeel dat de afgestudeerden in hun eindwerkstuk en eindgesprek hebben aangetoond dat zij als startend beroepsbeoefenaar op bachelorniveau kunnen functioneren. De studenten hadden op voldoende tot (zeer) goede wijze een probleemstelling geformuleerd, de methoden van hun onderzoek verantwoord en in de conclusie een antwoord gegeven op de vooraf gestelde vragen.

Daar waar relevant hadden zij bruikbare aanbevelingen gegeven aan de opdrachtgever. Ook waren zij voldoende tot goed in staat achteraf kritisch te reflecteren op hun eigen handelen. Eén van de vijftien werkstukken achtte het auditteam echter onvoldoende omdat het theoretische gedeelte onder de maat is, een heldere probleemstelling ontbreekt, evenals een reflectie op de gekozen onderzoeksmethode en aanpak.

Gezien het feit dat één onvoldoende binnen de door de NVAO toegestane marge valt, staat dit een eindoordeel 'voldoende' voor het gerealiseerde niveau van de studenten niet in de weg.

Ook het werkveld en de alumni zijn tevreden over het gerealiseerde niveau. Met name de breedte van kennis en vaardigheden worden geroemd. Een flink percentage afgestudeerden vindt passend werk in het vakgebied en/of vervolgt zijn opleiding met hbo-master of wo-studie.

Omdat het auditteam het oordeel over het gerealiseerde niveau binnen standaard 3 zwaar vindt wegen en het auditteam op basis van eigen waarneming het niveau van de meeste afgestudeerden beoordeelt met een 'voldoende', komt het auditteam tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Algemene conclusie: voldoende

Het auditteam komt op grond van bovenstaande conform de beslisregels van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor deze opleiding tot een eindoordeel 'voldoende'.

Den Haag, 1 oktober 2013

W.L.M. Blomen,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De bachelor Cultureel Erfgoed wordt verzorgd door de Reinwardt Academie, één van de zes faculteiten van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK). De AHK omvat naast de Reinwardt Academie: de Academie voor Beeldende Vorming, de Academie van Bouwkunst, de Nederlandse Filmacademie, de Theaterschool en het Conservatorium van Amsterdam. De Reinwardt Academie verzorgt naast de bacheloropleiding tevens de onbekostigde internationale Master Museology.

De Reinwardt Academie startte in 1976 als gemeentelijke opleiding voor museummedewerker: de opleiding Museologie. In 1987 werd de academie onderdeel van de AHK. Nadat de opleiding Museologie eerst was ondergebracht binnen het profiel beeldend kunstonderwijs, heeft de opleiding nu een eigen registratie in de sector 'taal en cultuur'.

De opleiding heeft het curriculum en het didactisch concept in de afgelopen jaren steeds aangepast aan veranderingen binnen het onderwijs en de maatschappij.

Omdat een opleiding Museologie te 'eng' werd, heeft de Reinwardt Academie het beroepsperspectief verbreed van musea als instelling naar erfgoed als onderwerp en maatschappelijk werkveld.

De verbreding heeft inmiddels volledig plaatsgevonden in het onderwijs. Het docententeam is uitgebreid en aangevuld met docenten uit de wereld van archieven, immaterieel erfgoed, monumenten etc. Bij de stage-instellingen is een aanzienlijk deel ingeruimd voor niet museale instellingen en onderwijsprojecten hebben structureel betrekking op alle mogelijke erfgoedinstellingen.

De missie van de Reinwardt Academie luidt nu als volgt:

'de Reinwardt Academie leidt professionals op hbo-niveau op die vanuit een onderzoekende en ondernemende houding een betekenisvolle bijdrage leveren aan ontstaan van en omgang met erfgoed. De academie fungeert daarbij als platform waar toekomstige en gevestigde erfgoed professionals uit binnen- en buitenland kennis en ervaring uitwisselen, inspirerende visies delen en innovatieve beroepsproducten ontwikkelen'.

De student wordt in de opleiding niet opgeleid voor een vak, maar hij wordt voorbereid op een rol in het werkveld. Afgestudeerden worden projectleider van tentoonstellingen, beheerder van een museumdepot, medewerker van een afdeling educatie, informatie- en communicatiedeskundige, beleidsmedewerker, voorlichter of zelfstandig adviseur. Deze functies bekleden zij bij instellingen als musea, galleries, archieven, landschapsbeheerders, veilinghuizen, tentoonstellingsbedrijven, culturele adviesbureaus en overheidsdiensten op het gebied van erfgoed en cultuur. Afgestudeerden zijn ook te vinden bij de organisatie van festivals, evenementen en andere culturele projecten.

De opleiding werd aanvankelijk aangeboden in een voltijd- en een deeltijdvariant. Met ingang van 31-8-2007 heeft de opleiding de instroom in de deeltijd stopgezet. De formele datum voor het einde van de deeltijdvariant is 31-8-2013.

Vorig accreditatieonderzoek (2007, voltijd en deeltijd) en verbetermaatregelen

Het auditteam van de vorige accreditatieaudit was positief over de opleiding, die toen nog werd aangeboden als een opleiding Museologie. Het auditteam kende de onderwerpen *doelstellingen opleiding, inzet van personeel, voorzieningen* en *resultaten* een extra aantekening 'goed' toe. De opleiding heeft naar aanleiding van de verschillende opmerkingen van het auditteam in het adviesrapport sinds 2007 de volgende verbetermaatregelen getroffen:

- Naar aanleiding van de waarneming dat er nog geen sprake was van systematisch relatiebeheer of planmatige communicatie met groepen relaties en de contacten met het beroepenveld vooral plaatsvonden op individuele basis en naar aanleiding van de opmerking dat de contacten met de instellingen (strategische allianties) tot dusver onvoldoende benut zijn, heeft de opleiding banden met erfgoedinstellingen aangehaald.

Momenteel is er een overvloed aan organisaties die graag samenwerken met de Reinwardt Academie. Vanuit de directie wordt de vraag gecoördineerd. Voor de komende tijd wordt er gewerkt aan het opnemen van alle relaties in een voor alle medewerkers toegankelijke database. Daarnaast zijn de twee lectoren een omgevingsanalyse gestart ten behoeve van het nieuwe beleidsplan. Zij hebben inmiddels een flink aantal gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers vanuit het erfgoedwerkveld;

- Naar aanleiding van de opmerking dat het onderwijsprogramma nog sterk gericht was op de museumwereld, heeft de opleiding het programma verbreed naar nieuwe erfgoedsectoren en erfgoedsectoren die zij in het verleden minder goed bediende. Deze verbreding heeft inmiddels volledig plaatsgevonden;
- Naar aanleiding van de aanbeveling dat een vergroting van de efficiency in het onderwijs wat betreft de inzet van docenten in de toekomst geen afbreuk moet doen aan de didactische en organisatorische uitgangspunten, heeft de opleiding ervoor gezorgd dat deze uitgangspunten goed verankerd zijn. De docenten bieden met elkaar een inhoudelijk samenhangend programma, opgebouwd uit blokken met thema's en leerlijnen. Voor de invulling van deze leerlijnen zijn vakgroepen met vakdocenten verantwoordelijk. De studenten volgen voor een groot deel hetzelfde programma (de major). In hogere leerjaren komt er steeds meer ruimte voor individuele invulling en profilering. Het didactisch principe is nog steeds gebaseerd op het leren aan de hand van (realistische)opdrachten (opdrachtgestuurd onderwijs).

In dit rapport beschrijft het auditteam bij de verschillende standaarden haar bevindingen met betrekking tot de genomen verbetermaatregelen.

De kritische opmerkingen met betrekking tot de deeltijdvariant zijn in de audit en in dit beoordelingsrapport buiten beschouwing gelaten, daar de deeltijdvariant inmiddels is afgebouwd.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Beoogde eindkwalificaties

Opleidingsprofiel en eigen inkleuring

De Reinwardt Academie heeft het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties voor de hbo-bacheloropleiding Cultureel Erfgoed in nauw overleg met het werkveld geformuleerd.

De opleiding Cultureel Erfgoed is uniek in Nederland: er bestaat in ons land geen vergelijkbare hbo-opleiding op het gebied van cultureel erfgoed. Er bestaan wel diverse studierichtingen op het gebied van cultuurbeleid, communicatie en vrijetijdsmanagement, maar geen opleidingen die zich specifiek richten op het werkveld van de Reinwardt Academie. Universitaire masteropleidingen op het gebied van cultureel erfgoed benaderen erfgoed vanuit een cultuurhistorisch en ruimtelijk perspectief en richten zich meer op de verwerving van kennis op het gebied van bescherming en conservering van cultureel erfgoed.

De Reinwardt Academie heeft ervoor gekozen haar eindtermen (de zogenaamde startcompetenties van een erfgoedprofessional) te formuleren als een vijftal competenties:

1. kan erfgoed informatie managen;
2. kan erfgoed analyseren, interpreteren en waarderen;
3. kan erfgoed behouden;
4. kan erfgoed beschikbaar stellen;
5. kan een instelling voor cultureel erfgoed positioneren.

De focus van de opleiding ligt hierbij op het koesteren en het beheren van erfgoed.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding elke competentie op een heldere manier heeft uitgewerkt in deelcompetenties, beroepscontext, beroepshandelingen, beroepsproducten, kritische reflectie en een body of knowledge.

(Zie over de 'body of knowledge' verderop in de tekst)

Daarnaast heeft de opleiding een aantal meer algemene persoonlijke professionele kwaliteiten geformuleerd die de student moet ontwikkelen. Dit zijn o.a.:

- kan zijn werkzaamheden zorgvuldig, betrouwbaar en met oog voor kwaliteit uitvoeren;
- kan zijn taken uitvoeren vanuit een geïnteresseerde, probleemanalyserende en probleemonderzoekende grondhouding;
- kan zijn taken uitvoeren met een dienstverlenende instelling tegenover interne en externe klanten;
- kan conceptualiseren en abstraheren.

Ook deze competenties zijn op een heldere wijze nader uitgewerkt.

(Zie voor het complete overzicht en de uitwerking van de competenties bijlage II)

De competenties zijn afgestemd met de Commissie van Advies. In deze commissie hebben een tiental sleutelfiguren zitting die werkzaam zijn in en/of actief betrokken zijn bij de wereld van het cultureel erfgoed, waaronder de directeur Monumenten en Archeologie Amsterdam, een directeur Erfgoed en bestuurslid van het Crouwel Instituut, een stadsarchivaris van Tilburg en lid van de kring van archivariissen, de directeur/eigenaar van Gordion Cultureel Advies, een professor History and Education aan de Erasmus Universiteit en de UvA, een onderzoeker aan het Meertens Instituut en een lid van de commissie Musea, Erfgoed en Monumenten Amsterdamse Kunstraad.

Het auditteam is op basis van de samenstelling van de commissie en de verslagen van de overleggen van oordeel, dat de leden van deze commissie de opleiding uitstekend kunnen adviseren over de opzet en inhoud van de opleiding, de actuele ontwikkelingen in het veld en de eisen die het veld stelt aan afgestudeerden van de opleiding.

Tijdens de audit is uitgebreid stilgestaan bij de huidige situatie van de opleiding en de ontwikkelingen in het culturele erfgoedveld. Het auditteam constateert met de opleiding dat zij op dit moment opleidt voor een economisch ongewisse toekomst. De opleiding stelt dat het belangrijk is dat de studenten gaan fungeren als bruggenbouwer/makelaar/mediator tussen verschillende sectoren.

Er komen ook nieuwe vragen op de opleiding af, zoals de behoefte aan cultureel ondernemers en projectmanagers, de aandacht voor immaterieel erfgoed, het beheren van buitenplaatsen, het verbreden van de praktijk naar bezoekerscentra, galeries en documentatiecentra. Nieuwe behoeften/vragen vereisen ook nieuwe vaardigheden, zoals het gebruik van nieuwe media bij bijvoorbeeld archiveren en binnenbeheer en –behoud.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding dit aantoonbaar oppakt en als kleine opleiding voortdurend met een passende oplossing komt.

Het auditteam is zeer te spreken over de verbreding van een opleiding Museologie naar een opleiding Cultureel Erfgoed en constateert, dat het beroep van erfgoedprofessional aan het ontstaan is.

Borging bachelorniveau

De opleiding heeft in een schema de relatie inzichtelijk gemaakt tussen de competenties en de Dublin Descriptoren.

Voorbeelden hiervan voor *toepassen van kennis en inzicht*:

- 1.2. kan het logistieke en intellectuele management van erfgoedinformatie organiseren en helpen uitvoeren;
- 3.1. kan op professionele wijze de fysieke conditie van een object of collectie herkennen en kan van daaruit voorstellen doen voor het verbeteren, dan wel bestendigen van deze conditie, en aanwijzingen geven voor het gebruik.

Voorbeelden hiervan voor *oordeelsvorming*:

- 1.3. kan de behoeften van erfgoedinstellingen en/of specifieke doelgroepen aan erfgoedinformatie onderzoeken en bepalen;
- 5.1. kan bijdragen aan de organisatie en ontwikkeling van het strategisch beleid van een instelling van cultureel erfgoed.

Het auditteam is op basis van de uitwerking in het schema van oordeel dat de opleiding de startcompetenties van de erfgoedprofessional aantoonbaar heeft geformuleerd op bachelorniveau.

Internationale dimensie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding aantoonbaar gericht is op het opleiden voor een rol in zowel het nationale als het internationale erfgoedveld. De aandacht voor het beheer en behoud van erfgoed tijdens de opleiding stopt niet bij de Nederlandse grens, er zijn veel internationale contacten, studenten gaan gedurende de opleiding o.a. drie maal op studiereis naar het buitenland en er wordt veel internationale vakliteratuur gebruikt in de lessen. (Zie daarover verder onder het kopje 'contacten met het werkveld en partneropleidingen' en onder standaard 2 'Programma'.)

Body of Knowledge

De Reinwardt Academie heeft ervoor gekozen om naast de hierboven genoemde competenties, kennis en inzicht apart te beschrijven in een 'kritische reflectie' en een 'body of knowledge'. De student verwerft de kennis en het inzicht via aparte, ondersteunende of autonome vakken en door te werken aan beroepsproducten binnen de projecten.

De (uitwerking van de) body of knowledge en kritische reflectie is op dit moment voor alle betrokkenen te raadplegen in de studiegids:

- heeft kennis van erfgoedwetenschappen (erfgoedtheorie);
- heeft kennis van ondersteunende disciplines;
- heeft kennis van de voor de bedrijfsvoering benodigde specifieke disciplines;
- kent het beroep en het beroepenveld;
- kan visie omzetten in actie;
- kan keuzes maatschappelijk verantwoorden.

De twee lectoren hebben de opdracht gekregen de body of knowledge cahiergewijs te expliciteren. Zij doen dit in samenspraak met de docenten van de leerlijn/vakgroep en brengen zo in kaart wat de belangrijke thema's zijn. Ze dagen de docenten uit te expliciteren wat zij tot op heden meer impliciet in de colleges behandelden.

De omgevingsanalyse die de twee lectoren uitvoerden in het werkveld, speelt hierbij ook een belangrijke rol. (Zie over de omgevingsanalyse verder bij 'contacten met het werkveld en partneropleidingen').

Het ligt in de bedoeling, dat er in 2013 en 2014 in totaal vijf cahiers verschijnen. Per onderwerp zal het steeds gaan om: benadering, feiten en visies, korte historie en commentaar/discussies. De cahiers zullen te gebruiken zijn door de eigen studenten, de medewerkers en externe partijen.

Het auditteam acht dit een waardevolle aanvulling op hetgeen de opleiding in de afgelopen jaren al heeft vastgelegd.

Contacten met het werkveld en partneropleidingen

Bij de curriculum-ontwikkeling en –aanpassing vormen de Commissie van Advies, stage-instellingen, beroepsverenigingen, andere nationale- en internationale netwerken, waaronder (sleutelfiguren bij) tal van musea en andere instellingen voor cultureel erfgoed in binnen- én buitenland, (participanten in) de verschillende comités van de International Council of Museums (ICON), de Unesco, fondsen als het VSB en Mondriaanfonds en de alumni belangrijke informatiebronnen.

Het auditteam heeft op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de audit geconstateerd dat het management, de lectoren en de docenten veel contact hebben met het brede erfgoedveld. Zo zijn er contacten met culturele-, educatieve- en archiefinstellingen van overheid, bedrijfsleven en stichtingen en zijn er relaties met allerlei culturele-/erfgoedorganisaties die voor de opleiding optreden als adviseur, gastspreker of partner bij opdrachten.

Mede door deze contacten heeft de academie zich ontwikkeld tot een belangrijke deelnemer aan de internationale discussie over professionaliteit en het introduceren en ontwikkelen van nieuwe inzichten rond het professioneel omgaan met erfgoed.

De Reinwardt Academie kent ook een aantal actieve Linked-In groepen (Reinwardt Academie en Reinwardt Academie-alumni), een Facebook-pagina en een in 2012 opgezette Reinwardt Community: een digitaal podium voor professionals en niet professionals die elkaar interactief ontmoeten en met elkaar kunnen discussiëren over het vak en het beroepsprofiel van de erfgoedprofessional. Via deze fora houdt de academie contact met de alumni/het werkveld.

Binnen de AHK heeft de opleiding inmiddels contact gelegd met o.a. de Academie voor Bouwkunst en de Filmacademie voor samenwerkingsprojecten.

In het buitenland heeft de opleiding o.a. contact met de 'Duitse Reinwardt Academie' in Berlijn en de Franse variant van de opleiding in Parijs en met de Leicester University in Londen. De studenten van de opleiding maken kennis met deze opleidingen tijdens de drie studiereizen in het programma. (Zie daarover standaard 2.)

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding de startcompetenties helder en aantoonbaar op bachelorniveau heeft geformuleerd. De opleiding zorgt ervoor dat de competenties en de body of knowledge aansluiten bij de behoefte vanuit het veld en heeft hierover op (inter)nationaal niveau regelmatig overleg. De opleiding benut haar eigen netwerk daarvoor optimaal. De Commissie van Advies, waarin sleutelfiguren vanuit het brede erfgoedveld zitting hebben, en ook de vele stage-instellingen, beroepsverenigingen, andere nationale- en internationale netwerken en alumni gebruikt de opleiding als belangrijke informatiebronnen.

De opleiding speelt ook snel en adequaat in op veranderingen in het werkveld en zorgt als kleine opleiding dat zij voor nieuwe ontwikkelingen telkens een passende oplossing vindt. Het auditteam constateert verheugd, dat het 'beroep' van erfgoedprofessional aan het ontstaan is.

Op grond van bovenstaande acht het auditteam een oordeel 'goed' zeker op zijn plaats.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma

Koppeling competenties – programma

De opleiding heeft in de matrix 'competenties –doelstellingen – toetsing 2012/2013' de relatie zichtbaar gemaakt tussen de eindtermen en de leerdoelen van de vakken.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding in de studiegids per blok voor alle betrokkenen duidelijk heeft beschreven welke eindcompetenties en doelen aan de orde komen en per onderwijseenheid wat de inhoud is van de betreffende onderwijseenheid, de te bestuderen literatuur en de wijze van toetsing.

Het auditteam is van oordeel, dat de eindtermen volledig worden gedekt in het onderwijsprogramma.

De opleiding is opgebouwd in drie niveaus: oriënterend in jaar 1, verdiepend in jaar 2 en de eerste helft van jaar 3 en ten slotte startbekwaam in de tweede helft van jaar 3 en in jaar 4.

Opzet en inhoud van het programma

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een breed programma biedt en daarvoor een goede vorm heeft gevonden. Studenten volgen voor een groot deel hetzelfde generieke programma (de major). Dat is de basis. In de hogere leerjaren komt daarin steeds meer ruimte voor individuele invulling en profilering o.a. door de keuze van de stageplaatsen en via de keuzen van erfgoedinstellingen waarvoor de student zijn projectopdrachten uitvoert.

Verbreding en verdieping zijn mogelijk via de minoren, die in het tweede semester van het derde jaar zijn geroosterd. In 2012- 2013 waren dat de minoren: 'Archieven' (in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam), 'Collectiemanagement', 'Cultureel Ondernemen', 'Exhibition Direction', 'Publiek en Participatie'.

Daarnaast is er in het programma voor 6 EC vrije studieruimte, die studenten kunnen vullen met keuzevakken die de Reinwardt Academie zelf biedt, zoals 'Culturele contacten', 'Immaterieel erfgoed en volkscultuur'. Maar studenten kunnen ook een keuze maken uit een groot aanbod aan keuzevakken van de AHK. Tevens kan de student - met toestemming van de examencommissie - praktische werkzaamheden verrichten zoals vrijwilligerswerk in een erfgoedinstelling en daarmee een deel van zijn studiepunten binnen de vrije studieruimte verzilveren.

De student ontwikkelt zijn competenties bij voorkeur in een werkomgeving of een gesimuleerde werkomgeving. Dat doet hij aan de hand van het verrichten van opdrachten binnen projecten en het hieraan gekoppelde ondersteunend onderwijs (onderwijs ingericht als een systeem van taken) en aan de hand van stages en excursies.

Elk onderwijsblok vormt in grote lijnen een thematische eenheid. De projecten, ondersteunende colleges en autonome vakken worden door het thema inhoudelijk met elkaar verbonden; verschillende beroepsproblemen komen vanuit dit thema aan de orde.

De thema's zijn: 'het erfgoed', 'het (erfgoed)veld', 'het publiek', 'de presentatie', 'communiceren en beheren', 'positioneren en sturen'.

Kennisontwikkeling van studenten gebeurt aan de hand van recente Nederlandse en buitenlandse vakliteratuur. In de integrale projecten en in zijn afstudeeronderzoek legt de student de koppeling tussen de theorie en de praktijk.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de literatuurlijst en acht deze relevant en op niveau.

De opleiding heeft o.a. naar aanleiding van de uitkomsten van studentevaluaties, het programma verticaal gegroepeerd in doorgaande leerlijnen die een samenhangend geheel van vakken bevatten die hetzelfde vakgebied bestrijken en door de opleiding heen een opbouw vertonen van oriënterend naar verdiepend naar startbekwaam.

De opleiding heeft vakgroepen met vakdocenten aangesteld, die voor de invulling van de leerlijnen verantwoordelijk zijn.

De leerlijnen in het huidige programma zijn: 'erfgoedtheorie', 'beheer en behoud', 'informatiemanagement', 'management', 'publiek', 'tentoonstellen', 'cultuurgeschiedenis', 'basisvaardigheden'.

Een voorbeeld:

Studenten krijgen bij de leerlijn 'erfgoedtheorie' de theorie rondom erfgoed aangereikt, waarbij erfgoed in eerste instantie benaderd wordt vanuit museologisch perspectief met daarnaast aandacht en ruimte voor andere erfgoeddisciplines. Besproken wordt hoe erfgoed ontstaat, hoe de betekenis tot stand komt, wat de gevolgen zijn voor die betekenisgeving en welke relevantie de betekenisgeving voor andere individuen en groepen heeft. Er wordt aandacht besteed aan verschillende categorieën van erfgoed zoals gebruiks- en kunstvoorwerpen, archieven, gebouwen, landschappen, tradities etc. en aan gespecialiseerde professionele instellingen die erfgoed beheren zoals musea, archieven en monumentenzorg. De studenten worden uitgedaagd na te denken over te maken keuzes en beheer van erfgoed en daarover een eigen mening te vormen. Ook de geschiedenis en de theorie van het verzamelen komt ter sprake en de professionele ethiek die samenhangt met het bewaren, behouden en publiek toegankelijk maken van erfgoed.

De leerlijnen zijn onder invloed van ontwikkelingen in de maatschappij en het erfgoedveld, continu in ontwikkeling.

Het programma kent formeel geen specialisaties. Wel zijn er voor studenten mogelijkheden zich, deels buiten het programma om, te profileren. Zo kunnen studenten die de minor 'Archieven' volgen, een archiefstage lopen en een afstudeerscriptie schrijven op het gebied van archivaliek, een diploma 'archivaliek B' verwerven.

Voor studenten die verder willen studeren zijn er doorstroommogelijkheden naar de wo- master 'Restauratie'. Studenten die de minor 'Collectiemanagement' hebben gevolgd, worden sinds 2012 toegelaten tot een versneld schakeljaar aan de Universiteit van Amsterdam.

Daarnaast biedt de Reinwardt Academie zelf de internationale hbo-master Museology, voor studenten die zich verder willen profileren op het gebied van museologie, internationale oriëntatie en leidinggeven.

Met ingang van september 2012 is de opleiding een proef gestart met een excellentieklas in het derde blok van het eerste studiejaar waaraan studenten vrijwillig konden deelnemen. In vier bijeenkomsten behandelden de docenten extra literatuur en vonden er levendige discussies plaats over nieuwe ontwikkelingen binnen het vakgebied publieksbereik.

Het auditteam acht het een goede stap dat de opleiding studenten de mogelijkheid biedt zich binnen de opleiding in positieve zin te onderscheiden en beveelt de opleiding aan dit excellentietraject te continueren en uit te bouwen.

Beroepsgerichtheid en actualiteit

Het auditteam heeft geconstateerd, dat het programma sterk beroepsgericht is en aansluit bij actuele ontwikkelingen in het werkveld. Studenten komen gedurende de opleiding veel in contact met dit werkveld.

Zo lopen de studenten tijdens de studie twee keer een langere periode stage. De tweedejaars stage vormt een eerste kennismaking met het werkveld. Bij deze stage is gekozen voor een geïntegreerde aanpak tussen werken en leren. De studenten krijgen een aantal opdrachten die erop gericht zijn meer inzicht te geven in diverse aspecten van de stage-instelling en op de eigen ontwikkeling van de studenten als toekomstig erfgoed professional.

De stage in het vierde jaar bestaat uit een zelfstandig project, een onderzoek en uit werkzaamheden op een specifiek terrein. Deze stage is met ingang van 2012-2013 verschoven van het derde naar het vierde studiejaar, zodat de studenten nu de mogelijkheid hebben hun afstudeeronderzoek te koppelen aan de stage.

Het auditteam heeft op basis van het overzicht van stageplaatsen, geconstateerd dat de studenten uit een groot aantal erfgoedinstellingen kunnen kiezen met een enorme spreiding zowel geografisch, als naar aandachtsgebied en aard van de werkzaamheden.

Ook kunnen studenten kiezen voor een stage in het buitenland. Uit de overzichtlijsten die het auditteam inzag, blijkt dat jaarlijks gemiddeld 25% van de studenten van deze mogelijkheid gebruik maakt.

Tijdens de stage bouwen de studenten hun eigen netwerk op, dat hen later van nut kan zijn. Dat doen ze ook door deelname aan congressen en andere niet aan het onderwijs gerelateerde activiteiten. De opleiding faciliteert de studenten hieraan deel te nemen, onder andere door voor studenten speciale tarieven te regelen bij studiedagen.

Tijdens de gehele opleiding staan ook diverse binnenlandse excursies naar musea, archieven, kennisinstituten, monumenten, bezoekerscentra etc. op het programma.

Ook in het binnenschoolse programma komen de studenten met het werkveld in aanraking via de samenwerkingsprojecten met erfgoedinstellingen, waarbij het werkveld optreedt als opdrachtgever.

Voorbeelden hiervan zijn:

- In blok 1 en 2 van het tweede studiejaar krijgen de studenten de opdracht als medewerker van een projectbureau een tentoonstelling te ontwikkelen voor een erfgoedinstelling. De studenten doorlopen in deze twee blokken de initiatieffase, de voorbereidende fase (content en schetsontwerp) en de ontwerpfase;
- In blok 2 van het derde studiejaar krijgen de studenten de opdracht voor een bestaande instelling een onderdeel van het algemene beleidsplan uit te werken in een implementatieplan, waar de instelling concreet mee aan de slag kan.

In de lessen zelf besteden de docenten aandacht aan actuele discussies in het veld, zoals de verkoop van het schilderij 'Schoolboys' van Marlene Dumas door het museum Gouda en de dreigende sluiting van het Wereldmuseum in Rotterdam. Beroepsethiek en -code spelen in deze discussies een rol. Het auditteam acht het passend, dat docenten in dezen geen waardeoordeel geven, maar met de studenten de problematiek van verschillende kanten belichten en de studenten helpen hun positie te bepalen in het veld t.o.v. dit soort ontwikkelingen.

Het auditteam acht het een sterk punt, dat de opleiding zich flexibel en wendbaar opstelt en in het snel veranderende werkveld een vooraanstaande rol speelt door niet af te wachten, maar zelf initiatieven te nemen bij de vernieuwing van het onderwijs en het beroep. De opleiding stelt voortdurend haar doelen bij omdat de omstandigheden veranderen. Dat de opleiding zich sinds de vorige accreditatie van een opleiding museologie verbreed heeft tot een opleiding cultureel erfgoed, is daar een mooi voorbeeld van.

Flexibiliteit is ook een belangrijke competentie die de studenten moeten ontwikkelen om later adequaat te kunnen reageren op veranderingen in het werkveld en de opleiding geeft hen dus het goede voorbeeld.

Internationale dimensie in het programma

Naast de hierboven genoemde excursies in Nederland, maken de studenten tijdens de opleiding ook drie verplichte buitenlandse studiereizen naar Parijs, Berlijn en Londen. Deze reizen bieden de studenten een brede internationale oriëntatie op thema's die passen bij waar de student op dat moment mee bezig is in het curriculum, zoals culturele biografie, de structuur van de stad, herinneringscultuur, publieksgerichtheid, conservering en professionaliteit. De studenten krijgen gerichte opdrachten die ze gedurende deze reis moeten uitvoeren, zoals het maken van een buurt rondleiding in Londen waarin de geschiedenis van de stad is meegenomen en een opstel naar aanleiding van een rondwandeling in Parijs. De docenten bieden ter plaatse achterliggende achtergrondinformatie. Zo passeren in Parijs instituten en ontwikkelingen die eerder in het kader van Erfgoedtheorie zijn behandeld nogmaals de revue, waarmee de opgedane kennis wordt verankerd. Ook recente ontwikkelingen en uitdagingen voor de toekomst komen aan bod, bijvoorbeeld tijdens het bezoek aan Unesco.

Studenten die niet kunnen deelnemen aan deze excursies, moeten vervangende opdrachten maken. Die zijn pittig, aldus een van de studenten die eerder weg moest uit de studiereis. De studenten die het auditteam sprak, waren heel enthousiast over de opzet en inhoud van deze studiereizen.

Onderzoek

Ten tijde van de audit was de opleiding bezig met de opzet van een aparte onderzoekslijn. Daarbij zijn de twee recent aangestelde lectoren nauw betrokken. Tot nu toe besteedden docenten ieder apart in hun eigen vak aandacht aan onderzoek en onderzoeksvaardigheden. Het gevolg hiervan was een versnipperd aanbod. Studenten zagen geen samenhang en/of pasten het geleerde in de les van de ene docent niet automatisch toe in de les van een andere docent. Dit bevestigden ook de studenten die het auditteam sprak. Het auditteam heeft de opzet van de onderzoekslijn bestudeerd en acht deze adequaat.

In het eerste jaar is de onderzoekslijn inmiddels geïmplementeerd. De studenten leren een probleemstelling te formuleren en uit te werken en passende methoden en technieken te kiezen die bij die probleemstelling horen. Het auditteam acht dit essentiële vaardigheden, want uit de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat niet alle vierdejaarsstudenten in staat zijn een passende onderzoeksmethode te vinden en/of te beargumenteren. Een flink aantal voorstellen voor het afstudeeronderzoek wordt de eerste keer afgewezen. (Zie hierover ook onder het kopje 'studievoortgang'.) De eindwerken van de afgestudeerden die het auditteam beoordeelde waren op dit punt over het algemeen in orde. (Zie standaard 3.)

De leerlijn wordt nu in de volgende leerjaren verder uitgerold. De studenten leren daarbij de onderzoeksvaardigheden expliciet toe te passen in de verschillende vakken, de projecten en de stage. Zo moeten ze bijvoorbeeld in het huidige tweede studiejaar voor het vak 'Verzamelen van moderne kunst' al vanuit een probleemstelling relevante kunsthistorische informatie gaan verzamelen en op basis hiervan een logisch betoog schrijven. In het tweedejaars project schrijven zij met elkaar een projectplan voor een tentoonstelling, waarbij ze zowel onderzoek moeten doen naar presentatietechnieken als naar de inhoud van de tentoonstelling en in de tweedejaarsstage doen ze bijvoorbeeld publieksonderzoek.

In het huidige derde studiejaar werken de studenten al aan een ondernemingsplan, dat op basis van een businessmodel op realiteitswaarde wordt onderzocht.

In de onderzoekslijn zullen de studenten gedurende de opleiding uiteindelijk in aanraking komen met alle relevante onderzoeksmethoden op het terrein van cultureel erfgoed.

De student rondt in het vierde jaar zijn studie af met een afstudeerproject, waarin hij zelfstandig een onderwerp selecteert waarnaar hij onderzoek gaat doen. De student kan ook onderzoek verrichten binnen een door de docent of het lectoraat voorgesteld onderzoeksproject.

De lectoren hebben in samenspraak met de docenten thema's vastgesteld, waarmee ze de komende jaren aan de slag willen met docenten en studenten. Deze thema's zijn: 'hoe gaan we om met het identiteitsvraagstuk', 'waarde/waardering', 'governance verandering' en 'perceptie van performance'.

Met ingang van 2013-2014 zullen de eerste twaalf bachelorstudenten onder begeleiding van de lector onderzoek gaan doen ten behoeve van hun afstudeerproject.

Met ingang van september 2012 heeft de opleiding de eisen aan het afstudeeronderzoek aangescherpt. Zo moet de student nu per deelvraag vooraf in zijn onderzoeksvorstel verantwoorden welke onderzoeksmethoden hij gaat gebruiken. Tevens heeft de opleiding rubrics opgesteld en vastgelegd op het beoordelingsformulier. Het auditteam acht dit wezenlijke verbetermaatregelen.

Intake, aansluiting en instroom

Tot nu toe mochten alle studenten die aan de wettelijke eisen voldeden, instromen in de opleiding. De grootste groep instromers komt vanuit het mbo en het havo. Met ingang van studiejaar 2013-2014 mag de opleiding een numerus fixus/capaciteitsfixus instellen en maximaal 50% van de studenten zelf selecteren volgens eigen criteria. De opleiding gaat daarbij kijken naar kennis, vaardigheden en motivatie. Daarmee kan de opleiding voorkomen dat studenten die zich te beperkt hebben georiënteerd, instromen en in het eerste jaar al weer uitvallen. De Reinwardt Academie meldde dat zij de fixus voor 2013-2014 nog niet heeft toegepast.

Daarnaast zorgt de opleiding er met de hoge grens van het bindend studieadvies van 52 EC en de mogelijkheid om maar éénmaal te herkansen voor een toets, eveneens voor dat alleen die studenten die voldoende niveau hebben om de opleiding succesvol af te ronden, door mogen met de studie. Het gemiddelde rendementcijfer 73% haalt de bachelor in de nominale studieduur + 1 jaar, laat zien dat dat redelijk tot goed lukt.

Studenten krijgen aan het begin van de opleiding een toets Engels. Op basis van de resultaten krijgen de studenten in het eerste studiejaar de mogelijkheid deel te nemen aan een viertal werkcolleges lezen van Engelse teksten, daar zij – zoals al hierboven is vermeld - tijdens de opleiding veel Engelstalige literatuur moeten lezen. Sinds de opleiding echter recent het verplicht volgen van deze lessen heeft afgeschaft, volgen niet veel studenten deze werkcolleges nog. De opleiding vindt dit de eigen verantwoordelijkheid van de student. Het auditteam acht dit een terecht uitgangspunt, maar vindt het wel zonde, dat studenten hiervan geen gebruik maken. Lang niet alle studenten lezen gemakkelijk Engelse teksten en het werkveld van studenten verwacht dat zij minimaal een presentatie en rondleiding in het Engels kunnen geven.

Studievoortgang en studielast

De opleiding zorgt er met een adequate opzet van studiebegeleiding in met name de eerste studiejaar voor dat de studievoortgang optimaal kan verlopen. In het eerste studiejaar heeft elke groep van vijf studenten een studieloopbaanbegeleider (SLB-er). Tweewekelijks bespreekt de SLB-er in groepsverband de ontwikkeling van de persoonlijke professionele kwaliteiten. Daarnaast staan er twee tot drie individuele gesprekken met de studenten gepland. In het tweede, derde en vierde studiejaar ondersteunt de SLB-er de studenten bij het maken van studiekeuzen voor stage, minor en afstudeerproject en is de begeleiding gericht op de competentieontwikkeling.

De studenten, die het auditteam sprak waren tevreden over de SLB-bijeenkomsten in het eerste en tweede studiejaar. Doordat de studiebegeleiding gelinkt is aan de projectgroep, konden zij direct de voortgang van de projectgroep bespreken. De studenten vonden het ook prettig dat ze met de SLB-er eigen keuzen/ invulling konden bespreken.

Over de begeleiding tijdens het afstuderen waren de studenten wisselend tevreden, aldus de studenten die het auditteam sprak. Ze worden in het vierde jaar 'losgelaten' en moeten zelfstandig aan de slag met het onderzoek. Sommige studenten hadden hierbij meer begeleiding willen hebben. Eén van de vierdejaars studenten kreeg haar onderzoeksvoorstel - dat ze aan het einde van het derde studiejaar schreef - terug, maar ze moest al wel starten met de geïntegreerde stage-onderzoekperiode. Ze had graag meer begeleiding gehad hoe ze met die situatie om moest gaan.

De studenten meldden, dat het ook per docent verschilt of hij direct tijd maakt als de student hem nodig heeft of dat de student op een later tijdstip pas bij hem terecht kan. Elke docentbegeleider heeft een vaststaand aantal uren per student ter beschikking. Daarnaast zijn er nog een aantal groepsbijeenkomsten.

Het auditteam onderschrijft het standpunt van de opleiding dat studenten in het vierde studiejaar zelfstandig onderzoek moeten kunnen uitvoeren, maar beveelt de opleiding aan oog te houden voor de knelpunten die studenten kunnen ervaren. Zeker voor studenten die nog niet de hele onderzoekslijn hebben doorlopen, kan het in de startfase lastig zijn het onderzoek direct goed aan te pakken. Wellicht dat het in de nabije toekomst voor studenten makkelijker wordt, wanneer ze via de onderzoekslijn in elk studiejaar gericht met onderzoek bezig zijn geweest.

Daarnaast heeft het auditteam vernomen dat de student zelf het moment mag bepalen waarop hij zijn afstudeerscriptie inlevert. De begeleider speelt daarin bewust geen rol. Hij is alleen inhoudelijk begeleider en begeleider van het proces. Sommige begeleiders houden er in het gesprek met de student de rubrics bij, maar daarover zijn (nog) geen afspraken gemaakt. Dat de afstudeerbegeleiders en de beoordelaars nu met elkaar in overleg gaan over de eisen en bevindingen, acht het auditteam waardevol. Dit voorkomt dat teveel studenten worden afgewezen tijdens het eindexamen, omdat de beoordelaars het schriftelijk werk nog niet inleverwaardig vonden. In februari 2013 keurde de beoordelingscommissie bijvoorbeeld 3 van de 10 en in juni 2013 12 van de 52 eindwerkstukken af. Het auditteam geeft de begeleiders in overweging de beoordelingsrubrics wel te betrekken bij het begeleidingsgesprek.

Uit de studenttevredenheidsonderzoeken en uit de gesprekken met de studenten tijdens de audit is gebleken, dat de studenten tevreden waren over de studielast en vonden dat er genoeg contacturen waren. Uit de NSE 2011 is gebleken dat de studenten gemiddeld 37,5 uur per week met de studie bezig zijn geweest (lesgebonden tijd en tijd voor zelfstudie).

Wanneer de studenten in de tweede helft van het tweede jaar stage gaan lopen, staan er een aantal grote terugkomdagen gepland. Tevens moeten ze opdrachten maken tijdens de stage. Daardoor blijven ze in het leerproces van de school, aldus de studenten.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

Uit de tevredenheidsonderzoeken (NSE 2011 en blokevaluaties) en de gesprekken tijdens de audit is gebleken dat de studenten tevreden zijn over het programma. De studenten die het auditteam sprak, meldden dat zij door de breedte van de onderwerpen een brede blik krijgen en daardoor goed inzetbaar worden. Niet alle onderwerpen zijn even interessant voor iedereen, omdat de interesses individueel gekleurd zijn. 'Wat je uit de opleiding haalt, bepaal je voor een deel dus zelf', aldus de studenten.

De studenten waren tevreden over het feit, dat de stage nu verplaatst is naar de tweede helft van het tweede jaar, zodat ze eerst nog een half jaar theorie krijgen. Daarmee zijn ze beter voorbereid op de stage.

De vertegenwoordigers vanuit het werkveld/ de alumni, die het auditteam sprak waren eveneens tevreden over de breedte van de opleiding. Ze vonden het goed, dat de opleiding de studenten overal aan laat 'ruiken'. De opleiding biedt een goede basis voor het werken in het veld. 'Alles wat ik in de opleiding heb geleerd, is teruggekomen in mijn werk', aldus één van de alumni. 'Daar ben ik de opleiding heel dankbaar voor'.

Als kern van de opleiding zagen zij het beheer, behoud en de presentatie van de collectie, het omgaan met erfgoed en het erfgoed ontsluiten. Kennisoverdracht en colleges erfgoedtheorie vonden zij zeer belangrijk. Daarna komt aandacht voor educatie en daarna voor management. Wanneer je meer (dieper en/of breder) wilt, kun je je verder scholen.

De alumni hadden zelf (aspecten van) educatie, marketing en management gemist. Marketing was in het verleden een 'vies' woord binnen de opleiding. De alumni vonden het goed dat de opleiding aan bovengenoemde aspecten nu wel aandacht besteedt, maar de aandacht voor ondernemerschap mag naar hun mening nog veel meer. Dit heeft de sector hard nodig, nu het tij zo moeilijk is voor het culturele veld, aldus de alumni.

De alumni opperden dat de opleiding wellicht een minor zou kunnen ontwikkelen met aandacht voor het politieke spel (de gemeenteraad), fondsenwerving, sponsoring, marketing en management.

De opleiding meldde desgevraagd dat zij sinds 2011 een minor Cultureel Ondernemen aanbiedt, waarin alle genoemde thema's uitvoerig aan bod komen. Jaarlijks volgen 25 tot 30 studenten dit onderdeel. Deze minor was er nog niet toen de alumni de opleiding volgden.

De alumni vonden het ook belangrijk, dat de opleiding studenten stimuleert in het derde studiejaar al een keuze te maken welke beroepsrichting ze op willen. Een aantal van hen had gewenst dat de opleiding hen hierin sneller had gestuurd.

De door de alumni hierboven genoemde punten, wil het auditteam de opleiding daarom nog als aandachtspunten meegeven.

De alumni/het werkveld meldden tot slot nog dat de Reinwardt Academie een sterke, gestructureerde opleiding was geworden.

Personeel

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding beschikt over een toegewijd, enthousiast docententeam, dat een breed en samenhangend programma en een harmonische leeromgeving biedt.

Uit de cv's en uit de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de docenten afkomstig zijn uit het relevante erfgoedwerkveld. Alle (gast)docenten hebben een relatie met het werkveld, nationaal en internationaal, doordat ze nog zelf werkzaam zijn in het veld, publiceren, bestuurslid zijn van beroepsverenigingen, deelnemen aan symposia en studiereizen, participeren op fora op internet etc. Alle docenten hebben een relevante opleiding gevolgd, waarvan 26 van de 30 een opleiding op masterniveau en twee docenten (exclusief de lectoren) zijn gepromoveerd. Daardoor beschikken zij over kennis en vaardigheden om de studenten te begeleiden bij het doen van onderzoek en om hen te beoordelen.

Daarnaast zijn alle docenten uitgenodigd in de kenniskring te participeren en met de lectoren en met elkaar de actuele thema's te onderzoeken en te bespreken. Zoals al onder het kopje 'onderzoek' is vermeld, gaan ook studenten met ingang van 2013-2014 in de lectoraatsonderzoeken participeren.

O.a. naar aanleiding van de verbreding van de opleiding zijn er de laatste jaren nieuwe en ook jongere docenten aangetrokken. Zo is bijvoorbeeld het aspect 'cultureel ondernemerschap en management' versterkt in de opleiding door een bedrijfskundige en organisatieadviseur als docent aan te trekken. Daarnaast zet de opleiding gastdocenten in voor het behandelen van actuele en/of specifieke onderwerpen en voor het verzorgen van inspiratiebijeenkomsten om bijvoorbeeld trends te laten zien.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding er in geslaagd is in de afgelopen jaren een team van (gast)docenten aan te trekken dat breed is in erfgoed en breed is in ervaring, kennis en vaardigheden.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de brede instroom van studenten met dito brede belangstelling, wel een claim legt op de inzet van de docenten. Te oordelen naar de tevredenheid van de studenten, alumni en werkveld, slagen de docenten er echter wel in een programma te bieden waar iedereen zich in kan vinden. (Zie onder het kopje 'tevredenheid' hierboven.)

Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek en uit de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de docenten veel waardering hebben voor de werksfeer en de cultuur in de opleiding. Ze voelen zich betrokken bij de ontwikkeling van de visie van de faculteit en beoordelen zelf het onderwijsprogramma als kwalitatief goed. De samenwerking met collega's en leidinggevenden scoort bijzonder goed.

In de functioneringsgesprekken met de docenten komen de benodigde competenties aan de orde. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding verschillende manieren van deskundigheidsbevordering toepast. Zo zijn er cursussen en trainingen om tegemoet te komen aan de individuele en collectieve opleidingsnoodzaak en -behoefte. Beginnende docenten krijgen didactische en vakinhoudelijke scholing en medewerkers bij wie verbeterpunten zijn vastgesteld, krijgen gerichte training om deze punten op te lossen. Daarnaast zorgt de opleiding voor interne overdracht van kennis in het kader van kennistransfer bijvoorbeeld tussen oudere en jongere medewerkers. De afstudeerbegeleiders gaan met ingang van september 2013 meer onderling afstemmen.

Tot slot verwacht de opleiding dat de docenten deelnemen aan studiedagen en congressen om hun vakkennis op peil te houden, hun netwerken te verstevigen en te vernieuwen en om geïnspireerd te raken. Uit de gesprekken tijdens de audit is gebleken dat dat ook gebeurt. Zo speelt een aantal docenten een grote rol in committees van de ICOM (International Council of Museums).

Uit de tevredenheidsonderzoeken en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de studenten tevreden tot zeer tevreden zijn over de docenten en over hun kennis van een brede variatie aan onderwerpen uit de beroepspraktijk. De studenten zijn lovend over de praktijkervaring van hun docenten, de ervaring die zij terugzien en horen in de lessen. Ook komen ze hun (gast)docenten tegen in dat werkveld. Ze krijgen via hun docenten een brede blik en worden daardoor ook zelf breed inzetbaar in het toekomstige werkveld. De studenten die het auditteam sprak beoordeelden de docenten als gemoedelijk, direct en toegankelijk: ze hebben goed contact met de studenten.

Voorzieningen en informatievoorziening

De Reinwardt Academie beschikt over een eigen gebouw in de Dapperstraat in Amsterdam voor de bachelor Cultureel Erfgoed en de master Museologie. Het auditteam is op basis van de rondleiding langs de specifieke materiële voorzieningen van oordeel, dat de opleiding goed geoutilleerd is om het onderwijs te verzorgen. De etages (studentdomeinen) voor elk cohort zijn heel praktisch ingericht. Naast enkele leslokalen is er op elke etage een grote open ruimte gecreëerd met ronde groepstafels. Aan deze tafels heeft elke student een eigen werkplek waar hij zelfstandig of met zijn projectgroep kan werken. De begeleidende docent kan op deze manier direct bij elke student of groep aanschuiven voor instructie en begeleiding. Docentkamers en ruimten voor de ondersteunende activiteiten zijn in de nabijheid van de studentdomeinen gesitueerd. Daarnaast is er een grote collegezaal voor lessen en presentaties aan grote aantallen studenten.

Tevens zijn er ondersteunende materialen, zoals een collectie objecten voor de workshops beheer en behoud en is er een donkere kamer (doka) waar studenten bijvoorbeeld lichtopstellingen voor tentoonstellingen kunnen oefenen.

De collectie van de mediatheek bestaat uit boeken, tijdschriften, nieuwsbrieven, naslagwerken, CD en Dvd's op het gebied van theoretische- en historische museologie, collectiebeheer, conservering en restauratie, museumeducatie, informatieverzorging, tentoonstellingsvormgeving, voorlichting, public relations en marketing, overheidsbeleid met betrekking tot cultureel erfgoed. Daarnaast kunnen de studenten met een pas van de HvA/UvA studiemateriaal lenen in de bibliotheken van deze instellingen.

Omdat de tevredenheid over de ICT-voorzieningen zowel bij medewerkers als studenten laag was, overlegt de directie nu elke zes weken samen met de studieleiders, onderwijsassistent en desgewenst de applicatiebeheerders van software met de centrale afdeling ICT van de AHK, zodat de afdeling ICT tijdig kan inspelen op actuele ontwikkelingen en wensen binnen de opleiding.

Via Blackboard zijn alle leertaken, powerpointpresentaties van colleges, audio-opnames van hoorcolleges, aanvullende literatuur etc. eenvoudig beschikbaar. Deze leeromgeving is in de afgelopen jaren ingrijpend verbeterd en de opleiding werkt hier nog steeds aan. Studenten zijn hier nu tevreden over.

Het auditteam vindt het interessant, dat op Blackboard ook oud materiaal beschikbaar is.

De studenten die het auditteam sprak vonden dat de roostering beter kon. Daar werkt de opleiding al aan. Met ingang van komend studiejaar 2013-2014 zal er een standaardrooster zijn met vaste dagen.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding over een toegewijd, enthousiast en bekwaam docententeam beschikt dat een aantoonbare relatie heeft met het (inter)nationale erfgoedveld. De docenten zorgen samen voor een breed en samenhangend programma en een harmonische leeromgeving en de studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over hun docenten.

De opleiding heeft een goede vorm gevonden voor het brede programma dat zij biedt: een groot generiek deel (de major) dat alle studenten moeten volgen met daarnaast in de hogere leerjaren ruimte voor individuele invulling. De studenten kunnen door het programma te volgen, de vereiste startcompetenties ontwikkelen.

Studenten, alumni en werkveld zijn tevreden over het geboden programma.

Sterke onderdelen in het programma zijn de beroepsgerichtheid, de projecten die studenten uitvoeren in opdracht van het werkveld en de internationale oriëntatie met de drie verplichte buitenland excursies en bij het gebruik van internationale vakliteratuur.

Sterk is ook dat de opleiding zich flexibel en wendbaar opstelt en zelf initiatieven neemt bij de vernieuwing van het onderwijs en bij het beroep.

Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het uitvoeren van onderzoek heeft evenwel nog aandacht. De onderzoekslijn die de opleiding nu heeft opgezet zal hieraan zeker bijdragen. Ook de intervisie tussen begeleiders en beoordelaars van het afstudeerwerk is nog een belangrijk aandachtspunt. Daarmee is de opleiding nu gestart.

De opleiding zorgt er o.a. met de studieloopbaanbegeleiding voor dat de studievoortgang optimaal kan verlopen. De studenten zijn hier over het algemeen tevreden over. Alleen de begeleiding bij het afstuderen heeft nog aandacht. Het auditteam acht het van belang dat de opleiding oog blijft houden voor knelpunten die de studenten kunnen ervaren.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel, dat de opleiding voor standaard 2 een oordeel 'goed' verdient. Dat de implementatie van de onderzoekslijn nog niet is afgerond en de begeleiding bij afstuderen nog aandacht heeft, weegt voor het auditteam niet zo zwaar dat dit het oordeel 'goed' in de weg staat.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding werkt vanuit een duidelijk toetskader, dat in 2012 is opgesteld door de studieleiding en de examencommissie. Dit toetskader laat de afspraken zien die zijn gemaakt over de wijze van toetsen en de functie van het toetsen in het onderwijs.

In de matrix 'competenties-doelstellingen-toetsing 2012/2013' is de relatie tussen alle studieonderdelen, de eindtermen, de leerdoelen en de toetsing duidelijk in kaart gebracht.

De opleiding hanteert de volgende vormen van toetsen:

- Beroepsproducten, zoals een educatief programma, een ontwerp voor een tentoonstelling, een adviesrapport, een ondernemingsplan of een stageverslag als afronding van een project;
- Prestaties, zoals een werkstuk, een essay, een onderzoek, een presentatie, een ontwerp, actieve deelname etc. ;
- Kennistoetsen. Deze kunnen bestaan uit meerkeuzevragen, open vragen, een schrijfpodracht of een mondelinge toets;
- Het afstudeerproject: de ultieme toets of de student alle startcompetenties van een erfgoedprofessional bezit. (Zie hierover verder onder het kopje 'afstuderen'.)

Een majorblok van 15 EC wordt altijd afgesloten met één beroepsproduct, twee of drie kennistoetsen en twee of drie prestaties. Het auditteam acht dit een adequate mix om te kunnen beoordelen of de student de vereiste competenties op het gewenste niveau heeft bereikt.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding veel aandacht heeft besteed en nog besteedt aan het verbeteren en borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. De opleiding zorgt o.a. op de volgende wijze voor de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen:

- In 2012 en 2013 volgde het team een didactiekcursus gericht op toetsing verzorgd door het VU Onderwijscentrum, waarin de docenten zijn geïnformeerd over en vooral hebben geoefend met het opstellen van valide toetsen;
- Er is sprake van een brede verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van toetsen binnen de vakgroep. De toets is het product van de vakgroep en niet van één docent;
- Vanaf medio 2012 werkt de opleiding met een eenduidige beoordelingssystematiek met rubrics voor alle producten en beoordelingsmatrijzen voor alle schriftelijke tentamens;
- De opleiding zorgt ervoor dat de toetscriteria bekend zijn bij de studenten. Deze staan o.a. bij elke leertaak vermeld en daar waar van toepassing staan de rubrics erbij. Deze rubrics geven de docenten en de studenten meer houvast;
- De begeleider van het onderzoek is niet betrokken bij de beoordeling, waarmee begeleiden en beoordelen gescheiden zijn. De begeleider meldt de student ook niet zijn eigen oordeel over het afstudeerwerk;

- De opleiding zet bij het eindexamen externe deskundigen in als medebeoordelaar van de afstudeerscriptie en het eindgesprek. Zij houden de opleiding scherp met betrekking tot het gewenste eindniveau. De externe deskundigen zijn geselecteerd op basis van hun brede expertise en participeren in meerdere eindexamens. Zij zijn benoemd door de examencommissie;
- Bij een herkansing benoemt de examencommissie een andere externe deskundige voor het beoordelen van het onderzoeksverslag en het voeren van het eindgesprek;
- De opleiding is gestart met het organiseren van intervisiebijeenkomsten voor beoordelaars en begeleiders van het onderzoek, waardoor afstemming plaatsvindt over de wensen en eisen aan het onderzoek.

Tijdens de audit is uitgebreid stilgestaan bij het beoordelen van de projecten die de studenten in groepen uit moeten voeren, het beoordelen van de individuele component daarbinnen en de mogelijkheid van het meeliften. De studenten krijgen voor de projecten naar verhouding een flink aantal studiepunten: in het tweede studiejaar 7 EC per project en in het derde studiejaar 9 EC.

De docenten meldden, dat de begeleiders van de projecten op basis de door de studenten te schrijven reflectieverslagen goed zicht hebben op de individuele bijdragen. Docenten kunnen een cijfer van een student aanpassen, als blijkt dat zijn bijdrage aan het project lager dan dat van de andere studenten uit de groep was. In het project van het derde jaar zit ook een individuele toets die 30% van het cijfer bepaalt.

De docenten meldden over het meeliften dat zij de studenten in het eerste studiejaar al leren hoe ze moeten samenwerken, taken kunnen verdelen en hoe ze kunnen omgaan met conflicten in de groep en met meelifers. Studenten kunnen elkaar in de groep twee keer een waarschuwing geven. Heeft dat geen effect, dan grijpt de SLB-er in.

De studenten die het auditteam sprak waren tevreden over het beoordelen van het werk in de projectgroepen. Ze bevestigden, dat daarbij minder te zien is wat zij individueel kunnen, maar dat wel goed zichtbaar wordt dat ze in een groep kunnen samenwerken; iets dat ze in de toekomst veel nodig zullen hebben. Bij de stage, de scriptie en het eindgesprek moeten en kunnen ze aantonen, wat ze individueel waard zijn, aldus de studenten.

Het auditteam heeft gezien dat het groepsproces voor het werkveld heel belangrijk is en onderschrijft dat de projecten zich voor het beoordelen van het kunnen samenwerken goed lenen. Het auditteam beveelt de opleiding aan om aan het beoordelen van de individuele bijdrage expliciet aandacht te blijven besteden.

Het auditteam heeft ook zelf naar verschillende type toetsen en beoordelingen gekeken. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding veel gebruik maakt van open vragen toetsen met zinvolle vragen die er toe doen en die een toenemende mate van complexiteit laten zien. Het auditteam zag weinig multiple-choice vragen en acht dit een goede keuze van de opleiding. De rubrics voor de beoordeling geven veel helderheid en structuur.

De examencommissie

De examencommissie speelt een belangrijke rol bij de organisatie en coördinatie van examens en tentamens. De leden van de examencommissie beoordelen het voorstel voor het afstuderen van de studenten en functioneren als voorzitter van de beoordelingscommissie voor de eindexamens. Het auditteam acht het een prima keuze van de examencommissie zo zicht te houden op het gerealiseerde niveau van alle studenten en de eventuele hiaten in het doen van het onderzoek. De ervaringen die de leden van de examencommissie opdoen tijdens het beoordelen van de studenten bij de eindexamens, koppelen zij weer terug aan de Programmaraad.

Daarnaast controleert de examencommissie via de toetscommissie de uitvoering van het toetsbeleid en het niveau van de toetsing.

Het afstuderen

Zoals al onder standaard 2 is beschreven, rondt de student zijn studie af met een afstudeerproject. De student moet daarvoor aan het einde van het derde studiejaar een voorstel indienen dat door de examencommissie wordt beoordeeld op volledigheid: niveau, relevantie, vooronderzoek, formulering probleemstelling en hoofdvraag en methode van onderzoek.

Na 'groen' licht mag de student starten, maakt hij een plan van aanpak en krijgt hij een begeleider toegewezen.

Voorwaarde om te kunnen slagen is dat alle studieonderdelen met een voldoende zijn afgesloten.

Aan de hand van de onderzoeksonderwerpen benoemt de examencommissie koppels van beoordelaars: één lid vanuit de examencommissie als voorzitter en één externe deskundige. Zij lezen en beoordelen allereerst het onderzoeksverslag. Vervolgens voeren zij een eindgesprek met de student, waarin de student de gelegenheid krijgt te reflecteren op zijn eigen functioneren. De beoordelaars stellen de student daarbij vragen over het project. Aspecten die in het afstudeerverslag minder goed zijn belicht door de student, kunnen dan nog nader verantwoord worden.

De beoordelaars geven de student vervolgens aan de hand van een tiental rubrics een eindbeoordeling op basis van de rapportage én het eindgesprek, waarna de gegeven cijfers in onderling overleg worden vastgesteld. Tot en met februari 2013 was het nog mogelijk op een van de laatste vijf rubrics (doelgroepgerichtheid en taalgebruik, grammatica en spelling, bronnengebruik, structuur, verzorging en lay-out) een vijf te hebben en toch te slagen. Dat is sinds die tijd niet meer mogelijk. Alle rubrics moeten voldoende zijn.

Bij een onvoldoende krijgt de student de mogelijkheid zijn verslag opnieuw in te dienen en te herkansen. De voorzitter van de beoordelingscommissie blijft dezelfde, maar wordt een andere externe deskundige betrokken bij de beoordeling van het verslag en het eindgesprek.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de verschillende stappen in het afstudeerproces en is van oordeel, dat dit nu zorgvuldig gebeurt. Het auditteam vindt het essentieel, dat de opleiding nu geen onvoldoendes bij de rubrics meer toestaat. In de eindwerkstukken van juni/juli 2013 die het auditteam beoordeelde, blijkt dat de opleiding zich hier aan gehouden heeft.

Oordeel van de alumni/het werkveld over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de omgevingsanalyse die de lectoren uitvoerden (Zie standaard 1) kwam naar voren, dat het werkveld van oordeel is, dat de studenten het beoogde eindniveau behalen. Het werkveld is met name enthousiast over hun breedte van de kennis en vaardigheden, over hun houding richting cultureel erfgoed en over de professionaliteit van de afgestudeerden.

De alumni die het auditteam sprak, hadden allen werk gevonden in het betreffende werkveld. Zo had een van hen op de afdeling communicatie & marketing van diverse musea gewerkt, was een ander manager geweest van het steendrukmuseum en nu actief in sponsoring en werving bij filmmuseum Eye in Amsterdam en was een ander nu directeur van museum Zandvoort. De alumna die drie jaar geleden het 'erfgoedprofiel Archivariss' volgde, was nu werkzaam als registrator.

Ook uit de Kunstenmonitor blijkt dat veel alumni (deels) werkzaam zijn binnen het vakgebied (71%).

Een aantal van de alumni had na de Reinwardt Academie nog een vervolgstudie gedaan, o.a. de hbo-master Museologie, wo Kunstgeschiedenis, Rechtsgeschiedenis. Dit strookt met de opvatting van het werkveld, de alumni, de studenten en de opleiding zelf, dat de opleiding vooral een goede basis vormt om competenties verder te ontwikkelen (Zie standaard 2) en aan toont dat de opleiding een goede opstap is voor een hbo-master of wo-opleiding.

Een aantal van de alumni was nu bij de opleiding betrokken als (gast)docent en/of beoordelaar bij de eindexamens.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft op basis van de overzichtslijst van afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee studie jaren (2011-2012 en 2012-2013) vijftien afstudeerwerkstukken geselecteerd en beoordeeld.

Het auditteam is van oordeel, dat op één na al deze afgestudeerden in hun afstudeerwerkstukken hebben aangetoond, dat zij als startend beroepsbeoefenaar op bachelorniveau kunnen functioneren. Zowel uit de werkstukken als uit de eindgesprekken – waar het auditteam de gespreksverslagen van heeft ingezien – is gebleken dat studenten in staat zijn onderzoek uit te voeren naar een veelal interessant, actueel onderwerp. Voor dit onderzoek hadden de studenten op voldoende tot (zeer) goede wijze een probleemstelling geformuleerd, de methoden van hun onderzoek verantwoord en in de conclusie een antwoord gegeven op de vooraf gestelde vragen. Daar waar relevant hadden zij bruikbare aanbevelingen gegeven aan de opdrachtgever en/of een product opgeleverd. Ook waren zij voldoende tot goed in staat achteraf kritisch te reflecteren op hun eigen handelen. Het auditteam was het over het algemeen eens met de bevindingen en het oordeel van de examinatoren van de opleiding.

Eén van de vijftien werkstukken achtte het auditteam echter onvoldoende omdat het in de ogen van het auditteam gaat om een scriptie waarin het theoretische gedeelte onder de maat is, een heldere probleemstelling ontbreekt, evenals een reflectie op de gekozen onderzoeksmethode en aanpak.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding veel aandacht heeft besteed en nog besteedt aan het verbeteren en borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en is van oordeel dat de opleiding op een adequate wijze zorgt voor een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier van toetsen en beoordelen.

De opleiding hanteert ook een adequate mix van toetsen om te kunnen beoordelen of de student de vereiste competenties op het gewenste niveau heeft bereikt.

De examencommissie speelt een belangrijke rol in de organisatie en coördinatie van de tentamens en examens. Leden van de commissie houden als voorzitter/beoordelaar bij de eindexamens zicht op het gerealiseerde niveau.

Het auditteam is van oordeel dat op één na alle afgestudeerden in hun eindwerkstuk en eindgesprek hebben aangetoond dat zij als startend beroepsbeoefenaar op bachelorniveau kunnen functioneren. Eén van de vijftien werkstukken achtte het auditteam echter niet voldoende. Gezien het feit dat één onvoldoende binnen de door de NVAO toegestane marge valt, staat dit een eindoordeel 'voldoende' voor het gerealiseerde niveau van de studenten niet in de weg.

Ook het werkveld en de alumni zijn tevreden over het gerealiseerde niveau.

Omdat het auditteam het oordeel over het gerealiseerde niveau binnen standaard 3 zwaar vindt wegen en het auditteam op basis van eigen waarneming het niveau van de meeste afgestudeerden beoordeelt met een 'voldoende', komt het auditteam tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam trof een opleiding die snel en adequaat inspeelt op veranderingen in het werkveld, die zorgt dat zij voor nieuwe ontwikkelingen een passende oplossing vindt, die met het (inter)nationale erfgoedveld veel contact heeft over de wensen en eisen aan de erfgoedprofessional. De verbreding die de opleiding sinds de vorige accreditatie heeft ingezet is in de ogen van het auditteam geslaagd.

De docenten die opleiding verzorgen zijn betrokken, enthousiast en bekwaam. De docenten zijn allen nog nauw betrokken bij het erfgoedveld via hun (inter)nationale netwerk en velen zijn er nog werkzaam.

Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten en de wijze waarop zij via hen een brede blik ontwikkelen op erfgoed en het werk dat zij in het veld kunnen uitvoeren.

Het programma dat de opleiding biedt, zorgt ervoor dat de studenten de vereiste startcompetenties voor een erfgoedprofessional kunnen ontwikkelen. Er zitten sterke elementen in het programma zoals de beroepsgerichtheid, de aandacht voor de voortdurende veranderingen in het veld, de internationale gerichtheid, maar er zijn ook nog een aantal aandachtspunten, zoals het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van onderzoek, het begeleiden van de studenten bij het afstuderen en de benodigde afstemming tussen begeleiders en beoordelaars.

De opleiding toets op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier of de studenten de vereiste competenties beheersen en besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. De examencommissie speelt daarin een belangrijke rol, o.a. ook door het optreden van de leden van de commissie als voorzitter/beoordelaar bij het afstuderen.

Het auditteam is van oordeel dat op één na alle afgestudeerden in hun eindwerkstuk en eindgesprek hebben aangetoond dat zij als startend beroepsbeoefenaar op bachelorniveau kunnen functioneren.

Ook het werkveld en de alumni zijn tevreden over het gerealiseerde niveau.

Omdat het auditteam het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden heeft beoordeeld als zijnde 'voldoende' en een eindoordeel 'goed' conform de regels van de NVAO alleen mogelijk is indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 3, komt het auditteam tot een eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam acht het een goede stap dat de opleiding studenten de mogelijkheid biedt zich binnen de opleiding in positieve zin te onderscheiden en beveelt de opleiding aan het excellentietraject te continueren.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan oog te houden voor de knelpunten die studenten kunnen ervaren bij het uitvoeren van het afstudeerproject. Zeker voor studenten die nog niet de hele onderzoekslijn hebben doorlopen, kan het in de startfase lastig zijn het onderzoek direct goed aan te pakken.
- Het auditteam geeft de begeleiders in overweging de beoordelingsrubrics wel te betrekken bij het begeleidingsgesprek.
- De alumni vonden het belangrijk, dat de opleiding studenten stimuleert in het derde studiejaar al een keuze te maken welke beroepsrichting ze op willen. Een aantal van hen had gewenst dat de opleiding hen hierin sneller had gestuurd. Dit wil het auditteam de opleiding daarom nog als aandachtspunt meegeven.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Cultureel Erfgoed Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten Reinwardt Academie voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Competenties

Competentie 1: Kan erfgoed informatie managen

Deelcompetenties

- 1.1 Kan erfgoed informatie vastleggen, waarderen en interpreteerbaar maken.
- 1.2 Kan het logistieke en intellectuele management van erfgoed informatie organiseren en helpen uitvoeren.
- 1.3 Kan de behoeften van erfgoedinstanties en / of van specifieke doelgroepen aan erfgoed informatie onderzoeken en bepalen.
- 1.4 Kan standaards voor het beschrijven van erfgoed helpen ontwikkelen, beoordelen en implementeren.
- 1.5 Kan vaststellen aan welke eisen applicaties op het gebied van het beheer van erfgoed informatie moeten voldoen.
- 1.6 Kan doelgroepgerichte producten en diensten leveren waarmee interne en externe gebruikers worden ondersteund bij het vinden en interpreteren van erfgoed informatie.

Competentie 2: Kan erfgoed analyseren, interpreteren en waarderen

Deelcompetenties

- 2.1 Kan toegepast onderzoek op erfgoed gebied opzetten, uitvoeren en evalueren en onderzoeksresultaten interpreteren.
- 2.2 Kan de fysieke of virtuele verschijningsvorm en de toegekende en potentiële betekenissen van erfgoed vanuit verschillende gezichtspunten analyseren en interpreteren.
- 2.3 Kan een afgewogen beoordeling maken van de huidige en toekomstige relatieve waarde van erfgoed binnen de contexten (van ontstaan, beheer en gebruik).
- 2.4 Kan op basis van een afgewogen oordeel over de relatieve waarde van erfgoed verantwoorde beslissingen (helpen) nemen over verwerving, conservering, ontsluiting, beschikbaarstelling en afstoting.
- 2.5 Kan de keuzes die hij of zij gemaakt heeft bij het interpreteren en waarderen van erfgoed en bij het nemen van beslissingen over de verwerving, conservering, ontsluiting, beschikbaarstelling en afstoting van erfgoed methodisch en ethisch verantwoorden.

Competentie 3: Kan erfgoed behouden

Deelcompetenties

- 3.1 Kan op professionele wijze de fysieke conditie van een object of collectie herkennen en kan van daar uit voorstellen doen voor het verbeteren, dan wel bestendigen van deze conditie, en aanwijzingen geven voor het gebruik.
- 3.2 Kan op professionele wijze vaststellen in hoeverre de omgeving van een object of collectie het behoud ervan beïnvloedt en kan van daar uit voorstellen doen voor het verbeteren, dan wel bestendigen van de situatie.
- 3.3 Kan bij iedere handeling een afweging maken tussen nut en risico.

Competentie 4: Kan beschikbaar stellen

Deelcompetenties

- 4.1 Kan een activiteit ontwikkelen gericht op het beschikbaar stellen van cultureel erfgoed.
- 4.2 Kan een op specifieke doelgroepen gericht beleidsplan publieksbegeleiding en een toegankelijkheidsplan voor een instelling van cultureel erfgoed opstellen en bijdragen aan de implementatie van dat plan.

Competentie 5: Kan een instelling voor cultureel erfgoed positioneren

Deelcompetenties

- 5.1 Kan bijdragen aan de organisatie en ontwikkeling van het strategisch beleid van een instelling van cultureel erfgoed.
- 5.2 Kan bijdragen aan de nationale en internationale positionering van een instelling voor cultureel erfgoed.

Persoonlijke professionele kwaliteiten

1. Kan zijn of haar werkzaamheden zorgvuldig, betrouwbaar en met oog voor kwaliteit uitvoeren.

- 1.0. Besteedt geen aandacht aan de organisatie van zijn/haar werk
- 1.1. Houdt het eigen materiaal netjes, houdt een toegankelijk dossier bij van het project en het proces
- 1.2. Houdt werkruimte overzichtelijk en georganiseerd, zorgt voor orde en netheid
- 1.3. Controleert stukken op fouten
- 1.4. Doet onderzoek naar verdere onzekerheden en werkt met projecteigen aanpak van kwaliteitszorg (evalueert zelf en regelmatig)

2. Kan zijn of haar taken uitvoeren vanuit een geïnteresseerde, probleemanalyserende en probleemonderzoekende grondhouding

- 2.0. Stelt vragen
- 2.1. Onderzoekt persoonlijk
- 2.2. Graaft dieper
- 2.3. Doet research
- 2.4. Zet eigen middelen in

3. Kan zijn of haar taken uitvoeren met een dienstverlenende instelling tegenover interne en externe klanten

- 3.0. Voert alleen eigen plannen uit, heeft alleen oog voor eigen product
- 3.1. Voert verzoeken/behoefte van klanten uit
- 3.2. Onderhoudt open communicatie
- 3.3. Neemt zelf verantwoordelijkheid, handelt om verbeteringen aan te brengen
- 3.4. Heeft langdurige relatie met de klant en kan namens deze advies geven

4. Kan conceptualiseren en abstraheren

- 4.0. Handelt voor elke zaak opnieuw en direct
- 4.1. Herkent patronen
- 4.2. Past complexe concepten toe
- 4.3. Vereenvoudigt complexiteit
- 4.4. Creëert nieuwe concepten

5. Kan het gedrag van anderen beïnvloeden

- 5.0. Maakt een ongerichte indruk, spreekt eigen mening niet uit
- 5.1. Kan intentie, richting uitspreken maar handelt nog niet
- 5.2. Neemt stappen om mensen te overtuigen van de gewenste richting
- 5.3. Neemt stappen om mensen te beïnvloeden (in de gewenste richting)
- 5.4. Onderneemt complexe beïnvloedingsstrategieën om de richting gerealiseerd te krijgen

6. Kan toekomstgerichte initiatieven nemen

- 6.0. Stelt zich afwachtend op
- 6.1. Kan taken doorzetten
- 6.2. Gaat in op zich aandienende niet geplande maar relevante problemen
- 6.3. Handelt met het oog op toekomst (2 maanden)
- 6.4. Handelt gericht om in een niet nabije toekomst effect te realiseren

7. Kan omgaan met onzekerheid

- 7.0. Volgt anderen
- 7.1. Heeft zelfvertrouwen en handelt of besluit zo nodig tegen anderen in
- 7.2. Ziet zichzelf als een expert
- 7.3. Is helder m.b.t. eigen positie in conflicten, maakt deze positie kenbaar
- 7.4. Werpt zich op als vrijwilliger bij uitdagingen e.d.

8. Kan omgaan met stress

- 8.0. Laat zich meevoeren
- 8.1. Weerstaat verleiding
- 8.2. Controleert emoties, antwoordt kalm
- 8.3. Managet stress effectief
- 8.4. Antwoordt constructief en kalmeert anderen

9. Kan feedback genereren

- 9.0. Werkt niet samen, levert geen bijdrage
- 9.1. Werkt samen, deelt informatie, drukt positieve verwachtingen uit, levert een bijdrage aan debat en product
- 9.2. Stimuleert medegroepsleden tot prestaties
- 9.3. Waardeert en beoordeelt andermans inbreng
- 9.4. Lost samenwerkingsproblemen en conflicten op, doet actief aan teambuilding

10. Kan zich inleven in andere mensen, andere culturen, in de eigen organisatie en in andere organisaties

- 10.0. Normeert vanuit eigen cultuur
- 10.1. Toont interesse in andere cultuur
- 10.2. Verdiept zich in andere cultuur
- 10.3. Spant zich in gesprekken te kunnen voeren met vertegenwoordigers uit een andere cultuur
- 10.4. Spant zich in m.b.t. gedrag zonder daarbij de eigen waarden en normen weg te cijferen

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Programma-overzicht 2012 - 2013

leerlijn	onderwijsseenheid	code	studiepunten	toets	coördinerend docent	leerlijn	onderwijsseenheid	code	studiepunten	toets	coördinerend docent
VT1 - blok 1						VT1 - blok 2					
diverse leerlijnen	Erfgoed (project)	PR.EF	5 stp	B	FA	diverse leerlijnen	Het Veld (project)	PR.VE	5 stp	B	BC
Erfgoedtheorie	Betekenisgeving	ET.BG	1 stp	K	MD	Erfgoedtheorie	Historisch perspectief	ET.HP	1 stp	K	MD
Cultuurgeschiedenis	Cultuurgeschiedenis tot 1900	CG.C1	2 stp	K	EV	Cultuurgeschiedenis	Kunst tot 1900	CG.K1	2 stp	K	JK
Beheer en behoud	Materialenkennis 1	BH.M1	2 stp	K	MOs	Management	Erfgoed en recht 1	MA.R1	2 stp	K	MP
Informatiemanagement	Erfgoed beschrijven	IM.BE	2 stp	P	SS	Publiek	Erfgoed en onderwijs	FU.EO	2 stp	P	AV
Basisvaardigheden	Taalbeheersing 1	BV.T1	2 stp	K	MB	Basisvaardigheden	Taalbeheersing 2	BV.T2	2 stp	K	MLs
Basisvaardigheden	Onderzoekstermijnen	BV.O1	1 stp	P	JS	Basisvaardigheden	Onderzoeksmethoden	BV.O2	1 stp	K	JS
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk	SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk
			15 stp						15 stp		
VT2 - blok 1						VT2 - blok 2					
diverse leerlijnen	Communiceren en beheren 1 (project)	PR.C1	7 stp	B	KH	diverse leerlijnen	Communiceren en beheren 2 (project)	PR.C2	7 stp	B	KH
Erfgoedtheorie	Theorie van de presentatie	ET.PR	2 stp	K	RS	Erfgoedtheorie	Theorie van het verzamelen	ET.VE	2 stp	K	LM
Cultuurgeschiedenis	Interpretatie	CG.IN	2 stp	P	JK	Cultuurgeschiedenis	Cultuurgeschiedenis na 1900	CG.C2	2 stp	K	EV
Management	Erfgoed en recht 2	MA.R2	2 stp	K	MP	Cultuurgeschiedenis	Verzamelen van moderne kunst	CG.VZ	2 stp	P	JK
Informatiemanagement	Archiefonderzoek	IM.AO	2 stp	P	EB	Beheer en behoud	Materialenkennis 2	BH.M2	2 stp	P	MOs
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk	SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk
			15 stp						15 stp		
VT3 - blok 1						VT3 - blok 2					
alle leerlijnen	Positioneren en sturen 1 (project)	PR.S1	9 stp	B	MP	alle leerlijnen	Positioneren en sturen 2 (project)	PR.S2	9 stp	B	GB
Erfgoedtheorie	Erfgoedtheorie en professionaliteit	ET.PF	1 stp	P	FA	Erfgoedtheorie	Erfgoedtheorie en ethiek	ET.EK	1 stp	P	FA
Vrije studieruimte	Immaterieel erfgoed en volkscultuur	VS.R1	3 stp	K	HD	Vrije studieruimte	Culturele contacten	VS.R2	3 stp	K	EV
diverse leerlijnen	Studiereis Londen	EX.LO	2 stp	P	RS	Basisvaardigheden	Adviesvaardigheden	BV.AV	2 stp	P	GB
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk	SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk
			15 stp						15 stp		
VT4 - blok 1 & 2											
alle leerlijnen	Stage	ST4	30 stp	B	MW						
diverse leerlijnen	Studiereis Londen	EX.LO		P	RS						
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk						
			30 stp								

leerlijn	onderwijsseenheid	code	studiepunten	toets	coördinerend docent	leerlijn	onderwijsseenheid	code	studiepunten	toets	coördinerend docent
VT1 - blok 3						VT1 - blok 4					
diverse leerlijnen	Het Publiek (project)	PR.PU	5 stp	B	SS	diverse leerlijnen	De Presentatie (project)	PR.PS	5 stp	B	MG
Erfgoedtheorie	Instituut en maatschappij	ET.IM	1 stp	K	MD	Erfgoedtheorie	Erfgoed als dialoog	ET.DG	1 stp	P	MD
diverse leerlijnen	Studiereis Parijs	EX.PA	2 stp	P	MD	Cultuurgeschiedenis	Kunst na 1900	CG.K2	2 stp	K	RE
Beheer en behoud	Omgevingsinvloeden 1	BH.O1	2 stp	P	MOs	Beheer en behoud	Omgevingsinvloeden 2	BH.O2	2 stp	P	MR
Tentoonstellen	Woord en beeld	TT.WB	1 stp	P	PH	Tentoonstellen	Tentoonstellingsvormgeving	TT.TV	2 stp	P	MG
Management	Marketing	MA.MK	2 stp	K	BC	Informatiemanagement	Toegankelijk maken	IM.TO	2 stp	P	SS
Basisvaardigheden	Onderzoekresultaten en rapportage	BV.O3	2 stp	P	JS	Tentoonstellen	Beeld en geluid	TT.BG	1 stp	P	PH
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk	SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk
			15 stp						15 stp		
VT2 - blok 3 & 4											
diverse leerlijnen	Stage	ST2	22 stp	B	RE						
diverse leerlijnen	Studiereis Parijs	EX.PE	2 stp	P	LM						
Publiek	Publieksonderzoek 2	PU.P2	3 stp	P	JS						
Informatiemanagement en Management	Organisatie en informatie	MA.O1	3 stp	P	NA						
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk						
			30 stp								
VT3 - blok 3 & 4											
Vrije studieruimte	minor		div	30 stp	P	div					
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk						
			30 stp								
VT4 - blok 3 & 4											
alle leerlijnen	Afstudeerproject	AFS	30 stp	S	GB						
SLB	Studieloopbaanbegeleiding	SLB			MLk						
			30 stp								

toetsvorm			
B	beroepsproduct		
K	kennistoets		
P	prestatie		
S	scriptie		
coördinerend docent			
Frank Altenburg	FA	Joppe Knoester	JK
Nancy van Asseldonk	NA	Marijke Leek	MLk
Els van den Bent	EB	Marleen Leenders	MLs
Gerlie Borgmans	GB	Han Meester	HM
Manjan ten Eroeke	ME	Leontine Meijer	LM
Rosemarin Bügel	RB	Marjan Otter	MOt
Bob Crezee	BC	Margriet Oomens	MOs
Hester Dibbets	HD	Marc Fil	MF
Maneke van de Duijn	MD	Martijn de Ruijter	MR
Michael Galama	MG	Paula dos Santos	PS
Koosje Hofman	KH	Jan Sas	JS
Patty van Hofen	PH	Ruben Smit	RS
Mano Jellema	MJ	Simone Stoltz	SS
Anneliek de Jong	AJ	Arja van Veldhuizen	AV
Jorna Kruse	JK	Edwin van der Veldt	EV

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Programma beperkte opleidingsbeoordeling

Opleiding: CULTUREEL ERFGOED; REINWARDT ACADEMIE (AHK)

Varianten: voltijd

Locatie: Dapperstraat 315, Amsterdam

Datum: 22 mei 2013

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit-panel	Gespreksonderwerpen
08.00 – 08.15	Inloop & ontvangst auditteam	Wienke Blomen Marlite Halbertsma Lejo Schenk Annette van der Zee Annelies Spanhaak Rianne Versluis	
08.15 – 09.15	Intern overleg auditteam		
09.15 – 10.15	<p>Management</p> <p>Kennismaking MT en vaststellen agenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Teus Eenkhoorn, directeur ▪ Tim Lechner, hoofd bedrijfsvoering ▪ Nancy van Asseldonk, studieleider postpropedeuse ▪ Jorna Kniese, studieleider propedeuse ▪ Trudy Ammerlaan, personeelszaken (formeel geen lid MT) ▪ Marion Noort, coördinator studiepunt (formeel geen lid MT) <p><i>Nb: Laatste 2 zijn geen lid van het MT. Beiden spelen een belangrijke rol in het aansturen van de organisatie. Trudy Ammerlaan t.a.v. personeelszaken en Marion Noort t.a.v. het geheel aan faciliteiten voor de studenten.</i></p>	Auditteam	<p><u>Gespreksonderwerpen:</u></p> <p>eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoeksdimensie -</p>
10.15 – 10.30	Pauze		Interne terugkoppeling
10.30 – 11.45	<p>Docenten</p> <p>Incl programmaraad + evaluatiecommissie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léontine Meijer, docent erfgoedtheorie (ook lid Faculteitsraad en Programmaraad) ▪ Koojsje Hofman, coördinator project VT2, docent ▪ Marc Pil, docent management, coördinator project VT3 (ook lid Faculteitsraad en Evaluatiecommissie) ▪ Gerdie Borghuis, docent informatiemanagement, coördinator project VT3 en VT4 (ook lid Programmaraad) en coördinator afstudeertraject ▪ Marijke Leek, studieloopbaanbegeleiding ▪ Els v.d. Bent, docent archieven, coördinator minor archieven ▪ Edwin v.d. Veldt, docent cultuurgeschiedenis ▪ Michiel Galama, docent tentoonstellen, coördinator project VT1 (ook lid Evaluatiecommissie) 	Auditteam	<p><u>Gespreksonderwerpen:</u></p> <p>realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen</p>
11.45 – 11.50	Intern overleg auditteam		

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit-panel	Gespreksonderwerpen
11.50 – 12.50	Studenten <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yorna Friemann, VT1 ▪ Siënna Veelders, VT1 ▪ Sem Roefs, VT2 + FR ▪ Jacco Schilp, VT2 + FR ▪ Jantine v.d. Ploeg, VT3 + FR ▪ Marjolein van Heiningen, VT3 ▪ Carlijn Rozendaal, VT4 ▪ Emma Waslander, VT4 (VT1 = voltijd jaar 1) (FR= faculteitsraad)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
12.50 – 13.30	Lunch auditteam		Interne terugkoppeling
13.30 – 14.15	Spreekuur docenten/studenten Rondleiding opleidingspecifieke voorzieningen + inzien materiaal	Deel auditteam	
14.15 – 14.45	Lectoraat/professionalisering <ul style="list-style-type: none"> ▪ Riemer Knoop, lector ▪ Hester Dibbits, lector 	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring
14.45- 15.00	Intern overleg auditteam		
15.00 – 15.30	Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bob Crezee, voorzitter ▪ Jan Sas, lid ▪ Marieke v.d. Duin, lid ▪ Margriet Oomens, lid ▪ Joppe Knoester, decaan (formeel geen lid examencommissie). <i>Nb: Joppe Knoester is als decaan zeer nauw betrokken bij besluiten over studievoortgang, bindende studieadviezen, toewijzing overmachtansen etc. Daarom het voostel om haar in dit gesprek te betrekken.</i>	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing - – resultaten -
15.30 – 15.45	Intern overleg auditteam		
15.45 – 16.30	Werkveldvertegenwoordiging en Alumni Werkveld (allen ook ervaring met stages): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Steph Scholten, directeur Erfgoed UvA, lid Commissie van Advies ▪ Marco Streefkerk, senior consultant Digitaal Erfgoed Nederland, lid Commissie van Advies ▪ Stefanie van Odenhoven, projectcoördinator tentoonstellingen Stadsarchief Amsterdam ▪ Jos Emons, directeur ArtLease Utrecht ▪ Marc Wingens, directeur Erfgoed Gelderland 	Deel auditteam	<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit-panel	Gespreksonderwerpen
	PARALLEL Alumni <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ebelin Boswinkel, hoofd publiek en communicatie Museum Speelklok Utrecht (afgestudeerd 1985) ▪ Anne-Floor van Tilburg, manager sponsoring Eye (2003) ▪ Marije Veldman, registrator Koninklijk Huisarchief (2009) ▪ Lotte Godfroy, coördinator Affordable Art Fair Amsterdam (2010) ▪ Sabine Huls, Manager Zandvoorts Museum (2004) 	Deel auditteam	
16.30 – 16.45	Interne terugkoppeling: bepaling pending issues Inzien materiaal		
16.45 – 17.00	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i> Inzien materiaal	Auditteam	
17.00 – 17.45	Interne terugkoppeling: bepaling beoordeling	Auditteam	
17.45	Terugkoppeling	Auditteam	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijdvariant. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar en de beoordelingsformulieren van de eindwerken en de eindgesprekken
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Onderwijsbeleidsdocument 2008;
- Notities rond studiebegeleiding.
- Notitie Toetsbeleid en Toetskader;
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van 15 afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht van 15 afstudeerwerkstukken op studentnummer:
 1. 100610506
 2. 100609393
 3. 100611141
 4. 100610087
 5. 100610109
 6. 100611023
 7. 100610937
 8. 100611035
 9. 100610861
 10. 100609585
 11. 100609217
 12. 100607515
 13. 100609338
 14. 100610221
 15. 100606528

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student -zaken
voorzitter W.L.M. Blomen	x		x			
werkveld- / vakdeskundige L.J.B. Schenk	x		x	x	x	
werkveld- / vakdeskundige dr. M.E. Halbertsma	x	x	x	x	x	
vakdeskundige drs. A.A. van der Zee		x		x		
studentlid A. Spanhaak BA						x
secretaris G.C. Versluis						

Op 6 mei 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Cultureel Erfgoed, nr 001760- Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Blomen is directeur van de Hobéon Groep. Hij heeft de afgelopen jaren veelvuldig deelgenomen aan audits in het hoger onderwijs, doorgaans als voorzitter. Daarnaast is hij veelvuldig auditor bij certificeringsaudits in de Monumentenzorg en Kunst en Cultuursector en nauw betrokken (geweest) bij het opstellen van beoordelingskaders in deze sectoren.
2	De heer Schenk startte zijn carrière als journalist, waarna hij voor langere tijd bij de IKON werkte als programmamaker, eindredacteur en directeur. De laatste 12 jaar van zijn carrière was hij als directeur van het Tropenmuseum verbonden aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT).
3	Mevrouw Halbertsma behaalde haar doctoraal kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht in 1972 en promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen in 1985. Daarna is zij jarenlang docente geweest op het gebied van kunst & cultuur bij de Hanzehogeschool (toen nog Minerva Academie) en de Erasmus Universiteit, alwaar zij in 2012 haar carrière als hoogleraar beëindigde.
4	Mevrouw Van der Zee studeerde Kinder- en Jeugdpsychologie aan de VU A'dam en daarna Cultuur & Beleid aan Hogeschool Inholland, specialisatie: Marketing/PR. Sinds 2000 is zij als docent verbonden aan de opleiding Vrijtijdmanagement van Hogeschool Inholland, alwaar zij ook verscheidene nevenfuncties bekleedt.
6	Mevrouw Spanhaak is tweedejaars student Erfgoedstudies aan de VU.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis	Gecertificeerd d.d november 2010
-----------------------	----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dhr. W.L.M. Blomen

is als voorzitter/~~deskundige/studentlid~~/secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Cultuureel Erfgoed
hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

Reinwardt Academie
Amsterdamse Hogeschool v.d. Kunsten (AHK)

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

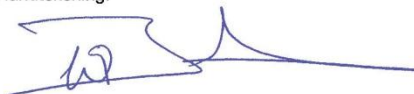
Plaats:

Den Haag

Datum:

18-01-2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

L.J.B. Schenk

is als voorzitter/deskundige/studentlid/secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Reinwardt Academie

aangevraagd door de instelling:

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Blaricum

Datum: 2-4-2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Marlita Halbertsma

is als voorzitter/deskundige/studentlid/secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-bachelor Cultureel Erfgoed

aangevraagd door de instelling:

AHK – Reinwardt Academie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Groningen

Datum:

10-4-2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Annette van der Zee

is als voorzitter/deskundige/studentlid/secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-bachelor Cultureel Erfgoed

aangevraagd door de instelling:

AHK – Reinwardt Academie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: 21-2-2013

Handtekening:

Annette van der Zee

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Annalies Spanhaak

is als ~~voorzitter/deskundige/studentlid/secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-bachelor Cultureel Erfgoed

aangevraagd door de instelling:

AHK – Reinwardt Academie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Naarden

Datum: 14-2-2013

Handtekening: ASB

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw G.C. Versluis

p/a Lange Voorhout 14

2514 ED Den Haag

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Cultureel Erfgoed

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten / Reinwardt Academie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 1 juli 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl